

بسوی خدا میرود

باهم بحج میرویم

اثر قلمی :

میرزا حاتمیانیز

از شرایط مسجد هایت
خیابان اسلامبول

بها : ٣٠ ریال

تهریک شد پوچش نهاده شد

از جانب اورا درخواست می نمودم !!

آخرین سلام وداع را به پیشگاه رسول حق (ص) تقدیم نموده بیرون آمد : السلام علیک یار رسول الله است و دعک الله و اسرار علیک ، واقرء علیک الاسلام ، آمنت بالله وبما حثت به و دلت علیه الله لا تجعله آخر العهدمنی تزیارة قبر نبیک فان توفیتني قبل ذلک فانی اشهد فی همامی علی ما شهدت علیه فی حیواتی ان لا الہ الا انت و ان محمدآ عبده و رسولک صلی الله علیه و آله .

غروب روز شنبه ۲۴ ذیحجه پس از آنکه از هر فری ده ریال (۵۰ تومان) بعنوان مزور گرفتند از مدینه بسوی جده حرکت کردیم ، بعکس شوفر عرب ابله عاشق پیشه که هنگام و قرن بمدینه گرفتارش بودیم ، این شوفر ، جوان با ادبیست از اهل اندیزی وجهفری مذهب است ، بدون مطالبه بخشش و بدآخلاقی با راحتی یکسره ما را نزدیک فرودگاه جده پیاده کرد حجاج هم با رغبت باو بخشش کردند ، سختگیرین مرحله حج محظلی در فرودگاه جده است برای بازگشت ، اینجا نه وسیله راحتی است ؟ نه آذوقه و آبی و نه آسایش و خوابی : حجاج روز در سایه ساختمانها و قسمت سرپوشیده فرودگاه بسر میبرند ، روزی یکبار یا دوبار تانگها پیت ها را آب پرمیکنند ، گاه می شود یک قطره آب هم نیست ! بیشتر وسیله زندگی هم باید از شهر خریده شود مسافت هم نزدیک نیست ، هم پولها ته کشیده وهم مزاجها از دست رفته اینجا حجاج می فهمند چگونه در دام بعضی از شرکتها افتاده اند که چند هزار بلیط فروخته و چند طیاره قراضه دارد ! از جمله همین شرکت لبنانی شرق او سط است که ما را بدام انداخته !! حجاج در تلاشند ، بسافر تخته ها می روند برئیس فرودگاه مراجعت می کنند ، به دری می زندند ، همه می گویند : حرکت بحسب نوبت است و تخلف ندارد ، پس از آنکه تذکره ها را با دادن فری ۵ ریال بویزا رساندیم و اسم نوشتم و نوبت ما ، ۲۹ است در انتظار طیاره ۲۹ ساعت و روز می شماریم ، پیوسته طیاره می نشینند و بر می خیزد و لی کاهش جمیعت معلوم نیست ، و نمره های طیاره لبنانی بین ۱۵ و ۲۰ مانده ؛ با مراقبت سخت دولت سهودی و رئیس فرودگاه تصویر آنکه پس و پیش شود نمی رود ، پس مطلب از چه قرار است ؟! گر آب باندازه کافی نیست ، اگر مستراح هیچ وجود ندارد ، اگر از غوغای جمیعت و گرمی هوا و فریادهای متواالی بلند گو خواب نیست !

باز بسیار شکر گذاریم که سال‌میم و برنج هم با اندازه کافی داریم ، منظره دلخراش بیمارها و قیافه افسرده کسانیکه حدس می‌زند تا یکماه درینجا باشند موجب تسليت است ، هوای گاهی مانند مأمورین دولت حجاز چهره خشک و خشمگین نشان میدهد و از حرکت و بخشش امساك میکند !! گاهی نسیم رطوبی از سطح دریا می فرمتد : بلند گو نام هر کس را اعلام میکند مانند محبوبیکه با سبان زندان برای آزادی ، نامش را می برد باشتاب چمدان را بر میدارد و میدود ، هر طیاره ایکه پرواز میکند سر نشیناش مرغیرا می مانند که از قفس آزاد شده و دیگران با نظر حسرت آنها می نگرند ! زیر سایبان محوطه فروود گاه تماشائی است !! ایرانی ، هندی ، چینی ، ترک ، عرب ، افریقائی ، دسته دسته با اثاث نشسته اند هر دسته بالتفقی سخن میگویند و آداب و غذا مخصوصی دارند !

در گوش و کفار این جمعیت سیاههای براق مانند خال در چهره این این اجتماع ، جالیند اینها دورهم چند کی می نشینند با لغت مخصوصی شمرده سخن می گویند ، هنگام سخن گفتن دندهای سفید شفاف آنها از دلوں چهره می‌باشان آشکار و نهان می‌شود ، حرکات و آداب و رنگ و اندام این سیاههای وسیله تفریحی برای ایرانیان است ، چند نفر اینها با ما هم‌جوارند ؟ حاجی افغانی مقداری تخته جمع کرده و آتشی افروخته ، سیاه با وقار قوری خود را روی آتش گذارد ، حاجی افغانی بالبهجه مخصوص با پر خاش میکند و بد میگوید و بر آشفته قدم می‌زند ، سیاه چند کی نشسته مشغول کار خود است ؛ این خونسردی ، افغانی را بیشتر بر افروخت و بسوی سیاه حمله نمود ، ناگهان سیاههای از اطراف جمع شده غوغایی راه انداخنده یکی از آنها که همسایه ما بود پس از ختم دعوا بر گشت و روی بما آورد ، با زبان بلیغ عربی گفت مگر خداوند نگفته ، انمالمؤمنون اخوه : از همین جا سر صحبت ما باز شد متوجه شدم که پشت این قیافه سیاه ، جهانی از معارف دین و علم و ادب و ایمان است !! در هر موضوعی از مطالب اسلامی باهم سخن میگفتیم ، چنانچه من نام وطن او را نشیده و در نقشه هم ندیده ام ، او هم از ایران بی خبر بود ، ولی از حیث روحیه و هدف خود را از نزدیکان ، باو نزدیکتر می دیدم !! این برادر سیاه چهره از هوا و آب و چنگلها و نعمتهای کشورش تعریف می‌کرد و بمسافرت با آنجا دعوت می نمود ، و میگفت ما در برابر مسیحیها و بت پرسقها مدارس و مساجد و

تعالیم منظمه داریم ، ولی انگلیسها مانع ارتباط ما با خارجند ، پس از سالها که آرزوی حجج داشتیم امسال به عده اجازه دادند !! باطیاره سه روز غالب در راهیم ، و هزینه مسافت بحج بسیار کران است ، از منذهب ایرانیان مسئول نبود : شرح مفصلی در باره عقیده شیعه و در معنای اولو الامر و مقایسه آن با عقاید و تفاسیر دیگر مسلمانان برایش گفتم و او را بمطالعه بعضی از کتابها راهنمای نمودم ، بسیار خورستند شد ، معلوم شد منذهبشان شافعی است و از نام شیعه هم بی خبر است ، گفت مسلمانهای کشور خود را باین حقیقت آشنا میکنم گفتم شاید نپذیرند و شما را بکشند ، گفت بیشتر مسلمانان آنجا از من پیروی میکنند ، واگر انسان به حقیقتی معتقد شد از کشته شدن نباشد بترسد !! در کتابچه تقویم بغلی من باخط عربی شیعه کوفی نام و نشان خود را اینطور نوشت : *انا عثمان من بلد ابا ذن المشهور باضیض* . گفت با این نشانی نامه بن میرسد.

پس از چهار شب توقف در فروودگاه جده ، گفتند شب چهار شنبه نوبت طیاره ۲۹ است ، اثاث را جمع و خود را آماده کردیم ، نیمه شب بیدارمان کردند ، برخواستیم و برآ افتادیم ؛ خبر دادند اشتباه شده نوبت شما طیاره بعد است ، ناگاه متوجه شدیم رفقای شیرازی که از بیروت باهم بودیم و امروز عصر از مدینه وارد شده اند حر کت کردند !! کسانی بیش از یک هفته است در فروودگاه بسر می برند ، ما چهار شب است در فروودگاهیم ؛ از میدان فروودگاه خبر دادند که بین ایرانیها و مأمورین شرکت لبانی کشمکش در گرفته ؟ بطرف میدان فروودگاه رفتیم دیدم چون قوی هیکلی را ایرانیها دور کردند ، ولی درست زبان یکدیگر را نمی فهمند ، جوان را خواستم تا درست مقصود را بیان کنم ، همینکه احساس کرد ما از کارش سردر آوردیم شروع بفریاد کرد ، محکم یخه اش را گرفتم از دست من بظرف اداره پلیس فرار کرد من هم چند جمله : ملعون الوالدين و ابن الكلب از بشت سر نثارش کردم ، ایرانیها که در کشور سعودی هر جا خود باختگی نشان میدهند خصوص بعد از قضیه ابوطالب یزدی ؟ اطراف من را خالی کردند ؟ رفقا ما را بمنزل رسانندند ، من در جای خود در از کشیده منتظر خواهشی هستم ، پس از چند دقیقه آن جوان باشرطه آمد من باونگاه میکرم او از هجاج سراغ من را میگرفت !! در این ضمن آقای سرهنگ باورزیدگی

اداری که دارد از تخلفات و پس و پیش نمودن نوبت‌ها مدارکی بدهست آورد، منتظر صبایعیم؛ اول صبایع پیش از آنکه مأمورین شرکت برای ما پرونده سازی کنند، خود را با طلاق مدیر کل طیران رساندم و شرح وقایع را باوگذارش دادم مأمور شرکت را خواست با آنکه قضایا را فهمید، بازگفت شما خاطر جمع باشید که در اینجا شرکتها جرأت تخلف از مقررات ندارند؟! بمنزل برگشتم، معلوم شد آقای مرعشی با آقای سرهنگ برای شکایت بمرا کفر نمایند کی شرکتها بشهر رفته‌اند، شخص با اطلاعی چشم ما را باز کرد، گفت شرکتها لبنانی شرق او سط وابسته با انگلیس‌هاست و وظایف دیگری را انجام میدهد، تازه متوجه شدیم که چرا تمام دستگاه‌ها از اوحای میکنند و نسبت بایرانیان این‌طور فتار می‌نمایند؟! سفیر ایران بیمار و ناتوان است، کارمندان سفارت آن اندازه گرفتاری دارند که نمیتوانند به قدر کاریهای حجاج رسیده کی نمایند مگر افراد دسته‌هاییکه از ایران نسبت آنها سفارش مخصوص شده؛ بعضی حجاج ایرانی بیمارند با این‌وضع همکنست مدت‌هادر اینجا بمانند؛ در این بین ماشینی نزدیک مامقابل سایبان فرودگاه استادمرد خوشروی پیاده شد و بوضع حجاج شامی رسیده کی کرد تا نزدیک مارسید، با هم تعارفی کردیم او خود را معروفی کرد که سفیر سوریاست و همراهش شیخ محمد خطیب رئیس جمیعت‌مدن -الاسلام است که از طرف دولت مراقب حجاج شامی می‌باشد، من هم خود را معروفی کردم بمناسبت انجمن شعوب‌السلمین شناخت از وضع ایرانیها پرسید وقایع را برایش شرح دادم با آنکه گرفتار بود و میگفت سفارت سوریا پراز جمیعت وارباب رجوع است خود و ماشینش را در اختیار ما گذاشت؛ اول من را بسفارت لبنان برد سفیر لبنان پذیرایی گرمی کرد و گفت شما میدانید که نماینده شرکت لبنانی حاجی زینل و پسران او هستند و ما حق دخالت نداریم؛ حاجی زینل کیست؟ آن‌طور که میگویند ایرانی لارستانیست ولی سالهای است از بیخ عرب و هایی شده؛ با هر شرکتی سروسری دارد هم‌پول دارد و هم در دولت سعودی نفوذ دارد؛ از آنجا بمرا کفر شرکت آمدیم؛ سفیر سوریا دست من را گرفته از این اطاق بآن اطاق سراغ پسر حاجی زینل را می‌گیرد، آن‌طرف سالون غوغائیست؛ متوجه شدم آقای سرهنگ و آقای مرعشی وعده ایرانیان جمع‌می‌ند و با مأمورین شرکت و جوان دیشی بشدت با

هم پر خاش دارند این‌ها فارسی و آنها عربی! سرهنگ را از مهر که خواندم نزدیک ما که رسید ناگهان روی سیمانها محکم بزمین خورد و از هوش رفت چشمش را خون گرفته مشتش را گره کرده و بخود می‌پیچید در حال بیهوشی می‌گوید: فخش داده، با ایرانیها توہین کرده: این الکلب گفته، جمعیتی از ایرانی وغیر ایرانی جمع شدند آب یخ بر بدنش ریختند تا بهوش آمد و رجع رسیدگی در اینجا کیست؟ فقط پسر حاجی زینل جوان خودخواه و مفترور است که چند دانه مو روی چانه گذاشت (چند دانه موی روی چانه یا ریش قیطانی از علام و هایت است گویا سلف صالح هم‌های نشانه‌را داشتنند!!) محکمه اطراف میز آقازاده زینل! تشکیل شد سفير سوریا و عده ایرانیها حاضر بودند مأمورین شرکت هم آمدند جوان دیشبی هم آمد همینکه چشمش بمن افتاد فریادش بلند شد که این بمن ناسزا گفته و ایرانیها را وادار کرده که مارا بزنند، زینل زاده و کارگنان شرکت می‌کوشیدند که برای ما پرونده بساوند در این بین اعضاء مؤثر سفارت ایران از قضایا مطلع شده خود را رساندند، هر وقت من میخواستم صحبت کنم پسر حاج- زینل عربی می‌گفت. سید اینجا ایران نیست که مردم را تهییج نمائی! معلوم شد از شکست اربابها در ایران بسیار عصبانی اند!!

آقای سرهنگ مدارک خیانت مأمورین شرکت و وقایع را جزء بجزء بیان می‌کرد و آقایان اعضاء سفارت ایران و آقای مرعشی برای حاضرین توضیح میدادند، با همه کینه و رزی مشتشان باز ورسوا شدند، این پیش آمد گرچه برای ما پرمشقت بود و احتمال گرفتاریها داشت ولی بتغیر تمام شد و موجب آسایش ایرانیان گردید، پس از تلگرافیکه بلبنان شد چند روزه تمام مسافرین این‌شتر کرترا حر کت دادند: لا یحب الله الجهر بالسوء من القول الامن ظلم - نباید تحمل ظلم نمود و باید ظالمرا رسوا کرد گرچه بسخن بدو ناسزا باشد!! بفرودگاه بر گشتم مأمور شرکت پس از آنکه دست و روی ما را بوسید با اولین طیاره مارا حر کت داد، شب پنجشنبه ۲۹ ذی‌حججه وارد لبنان شدیم اجباراً مارا بقرنطیه بردنده، اطاقها و حیات قرنطیه پاکیزه شده و حمامها بکار افتداده دوروز مارا نگاه داشتند و بیرون نمیتوانستیم برویم، شهر هم تهطیل عمومی و انقلاب بود نتیجه انقلاب آن شد که خوری رفت و شهون آمد، روز دوشنبه بشام آمدیم در محل و منزل شیعیان منزل گرفتیم،

بیشتر حاجج بشام که میرسند مانند کسانی اند که از دوره بیماری برخواسته، بیشتر کارشان کتاب خوردن است و یارچه های ابریشمی خریدن! حاجیان که از بار گناه سبکشده اند در بازارها و خیابانهای شام بارهای پارچه های رنگارنگ ابریشمی و غیر ابریشمی بدوش دارند؛ زیارتگاههای شام در این روزهای ایام محرم پراز جمیعت شیعه است، زیارتگاههای معروف قبر حضرت رقیه نزدیک مسجد اموی، وزینبیه بیرون شام، و راسالحسین در مسجد امویست، مورد اتفاق قبر رقیه دختر عزیز حسین علیه السلام است که در زمان اسارت چشم از زندگی سراسر مصیبت پو شد؛ شباهی اول محرم در مدرسه مرحوم سید محمدحسن امین مجلس منظم و مفید است که در طهران هم کم نظیر است، شیعه وسنی در آن شرکت می فایند در ساعت معین جوانی با لحنی جذاب آیاتی از قرآن را در میان سکوت حاضرین تلاوت میکنند، بعد شیخ خطیب با زبان بلیغ متن تاریخ کربلا را بیان می نماید،

روز پنجم محرم بسوی عراق حرکت کردیم، کاظمین و کربلا و نجف بر از جمعیت و دستیجات است، شب و روز دسته های عزادار در حرکتند احساسات بسیار شدید و موکبها با شکوه است، ولی نتیجه تربیتی اسلامی و آشنادن بوظیله روز که مقصود اساسی است چندان حاصل نمی شود جوششیست وقت پس از آن خاموشی مطلق، باید در این ایام جوش و خروش، و ظهور فدا کاری شهداء، مجالس و میاذل منظمی باشد که مسلمانان را بوظائف دین و تکالیف روز آشنا سازد و هدف عالی بزرگان را روش نماید، پس از ایام عاشورا عازم ایرانیم، سفارت از هر حاجی پنجاه تومان باج حج و زحماتیکه از این جهت بر حاجج ایرانی وارد آمده دادن این باج تحمیل بود؛ ولی با دولت ملی و اصلاحی باید مساعدت کرد تا بنگریم ملت را بکجا می برد!! روز پانزدهم محرم بسوی ایران حرکت کردیم، هر چه حاج از گمر کهای شام و عراق راحت رد شدند دو کمرک ایران دچار فحmat بودند، از هر نفر هفت تومان دیگر باج حج گرفتند، گمرک اجناس هم از هر کس هر چه می خواستند میگرفتند؛ روز هیجدهم محرم همان روز یکه دو ماہ پیش از طهران حرکت کردیم در میان محبت دوستان و خویشان وارد طهران شدیم.

در نظر بود که در ضمن شرح مسافرت در باره ریشه عقاید و هابی و وضع مفصل کنونی کشور حجراز دولت سعودی، و وضع احتساب مقدسه عراق بعثت پیشتری بشود؛ ولی صلاح در آن بود که کتاب چندان مفصل نشود. در باره مسائل حج و اسرار آن آنچه بیان شده نظریات شخصی است، در مسائل اختلافی باید آراء حضرات مراجع عظام رجوع نمود و برای فهم اسرار حج خواندن کتاب اضرار حج و کتاب قبله، تألیف حضرت علامه حاج میرزا خلیل کمره دا توصیه می‌نمایم – و از همسفران عزیز آقایان حاج منزه و سرهنگ کنگی حاج بوستان امتنان دارم که ذمتهای آنها در این معرف مجال این اندازه مطالعه را باینجانب داد.

چون آنچن شعوب‌ال المسلمين که در همین سال در کوچکی تشکیل شد و در وزنامه ها و شریعت ایران تصمیمات این آنچن منتشر نگردید و در خواست تسهیل امر حج و القاء خواوه‌سعودی از تصمیمات این آنچن بود، در نظر بود راجح آن شرحی نوشته شود اینکه باین مختصر اکتفاء می‌گردد: این آنچن در تاریخ ۱۶ شaban ۱۳۷۱ مطابق ۲۰-۳۱-۲-۴۰ و ۱۹۵۲ از نمایندگان ملی تمام کشور های اسلامی (غیر از قرقاز و افغانستان) تشکیل گردید بیش از یک‌پنجمتۀ صبح و هصه در باره مسائل عمومی اسلامی بحث شد، و سه شب را در میدان چهان‌نگیر پارک کفرانس عمومی تشکیل داد که در حدود ده‌هزار نفر در آن شرکت می‌نمودند و نمایندگان کشورهای اسلامی بزبان های مختلف نیات و تصمیمات خود را با خطابه های مهیج بیان می‌کردند، اصول و مقرراتی که بر آن تصمیم گرفتند و تصویب رسید و با چند زبان منتشر گردید از این قرار است:

بسم الله الرحمن الرحيم

ما نمایندگان ملل اسلامی: با توجه بگذشته با عظمت و روزگار وحدت مسلمانان و آنچه از نیکی و عدالت و سلامت برای دنیا بشریت آورده‌ند که بیگانگان خود بآن اعتراف دارند، و با توجه به مصالح و گرفتاریها یک‌پنهان امروز بر مسلمانان در اثر تفرقه و نفاق و ازدشته و موجب تسلط نیروهای بنیان کن استعماری گردیده بظور یکه هر روز سلطه های استبدادی آنها بعنای مخالف حقوق مسلمانان را پایمال می‌نماید و از طریق دسائی سیاسی و فشارهای اقتصادی و آشوب های اجتماعی ملل اسلامی را بزنجیر بودیت می‌کشاند،

امروز که نیروهای بنیان کن استعماری باهم شاخ بشاخ شده، و نیروهای کوناکون شر و وسائل تغیریبی خود را در کمین قرارداده و با تشکیل جمعیت ها و عنایین فریبند مخالف مقاصد شوم خود را تأمین می‌نماید، ما می‌خواهیم نیروهای خیر یکه در جهان اسلامست متوجه کن نماییم و آنچه ازوایل عدل و احسان در ملل و دول اسلامیست بواسیله یک جمیعت منظم، آماده و بکار اندادیم تازنجیر هایی که دست و پای مسلمانان را بسته و آنها را از پیشرفت بسوی کمال بازداشت پاره شود: این